

eeuw, van
randenden,
en wij,
wij ver-
r uur zóo
terden hof
ende, wij
aar oogen-
van zijn
waarvan
voor den

t uw God
dat Hij
aid heeft.
t nog shu-
den hemel
n wachten
maait wat

God, die
behagen;
wijgen en
de tijden
God niets
het meest
k.

or Assurs
ging van
Hij achter
de Assurs

draagt...
zijn, haar

Zijner tijd
en, wordt

op op God

CHILDER.

de aan-
Rijsoord:
den kwam
het door
e te krij-
tewendige
en Haag,
urlijk bij
het dan
ing.
en; waar-
ook het
u annon-
terreinen
; dat gaat

keurigen
uts f230,
onke ver-

urkt met
Memorie
aerluisch-

de H.H.
eschonwv,
derlingen
hier geen
zaak voor
n pleidooi,
Kennelijk
dresanten
het doot
raaft, het
Tintelend
aanijndend
van onze
r Waar-

zensvraag
ten over
naat in
over Het
ten, en

itnemende
Hervorwp,
g betreft,
keraubid

nodale
an anti-
le Anstas-
sumus
1. 16 Oct.

eds aan

Ik ga
het stel ik
het paard
c. Open
e vorder-
l XXVII.
nummer

in ouder-
Kerk.

eenigen van jongelingen en jongedochters het aan-
schaffen, lezen en bestudeeren. Maar het „Ger. Jonge-
lingsblad" zal, als het daarvoor den tijd gekomen acht,
hierover wel mededeelingen doen, daar zijn redacteur
in het verschijnen van dit Handboek en straks van den
Leidraad mee de hand heeft gehad.

J. D. WIELENGA.

PERS-SCHOUW.

Geen kijktoren.

De kansel geen kijktoren, zoo plaatst Ds C. Linde-
boom boven een artikelje in „N.-Holl. Kerkbl." Hij
heeft het over menschen, die wegens ziekte een paar
weken niet in de kerk zijn geweest en er nu den
predikant een verwijt van maken, dat hij hen nog
niet kwam bezoeken.

Evenwel — broeders en zusters, die bezoek verwachten
van hun predikant, alleen omdat ze een paar Zondagen
niet in de kerk kwamen, zien de zaak toch verkeerd in.
Zij wagen uit te gaan van de gedachte, dat de kansel
een kijktoren is. En dat is zoo niet.

De predikant, die den kansel beklimt, om de gemeente
voor te gaan in dankzegging en gebed; wiens ziel
vervuld is van het Woord Gods, dat hij haar moet
verkoedigen, heeft inderdaad wel wat anders te doen
dan controle te oefenen, wie al of niet tegenwoordig
zijn. Ook voor hem is het gevaar afgeleid te worden al
groot reuk, dat hij, in steed van nieuwsgierig te onder-
zoeken wie hun plaats hebben ledig gelaten, te waken
heeft dat zijn gedachten niet worden verstrooid.

Is het kerkgebouw klein, en de predikant scherp
van gezicht, och, dan valt 't vanzelf in het oog wie
er worden gemist, zonder dat hij daaraan opzettelijk
aandacht wijdt.

De meeste onzer kerkgebouwen hebben echter — ook
al zijn het geen kathedralen — zulk een omvang, dat
het controleerend overzien van de schare eenige inspanning
vraagt, en — héél goede oogen.

Zou het daarom niet beter zijn, dat allen, die ten-
gevolge van ziekte verhinderd zijn op te gaan, niet langer
den kansel als kijktoren beschouwen, maar van hun
omgesteldheid even bericht zenden aan den Dienaar des
Woords?

Wie daarvoor zorg draagt, zal — hiervan zijn we
zeker — niet behoeven te klagen over het uitblijven
van ambtelijk bezoek.

En — daarvoor te zorgen is immers naar de Schrift?
„Is iemand krank onder u? Dat hij tot zijn zeepe
de ouderlingen der gemeente, en dat ze over hem
bidden" Jac. 5:14.

Werde in deze behandeld naar de Schrift.
Er waren nog erger gevallen te noemen.

Daar zijn er, bij wie iets zit, die iets hebben tegen
broeder of zuster, en niet den weg der liefde, door
den Heiland aangewezen bewandelen, maar hun heil
zoeken in het ledig laten van hun plaats in de kerk.

Dan moet dominee hen opzoeken. En zij zullen hem
als eisch stellen: vóór gij hen, die mij beleedigd hebben
tot het bekennen van schuld hebt gebracht, ziet gij mij
niet in de kerk.

Daar zijn er....
Ja er zijn nog veel ongezonde toestanden.
Het uit de kerk blijven wordt vaker als dwangmiddel
gebruikt.

Er werkt nog zooveel oude zuurdeesem ook in onze
kerken.

De derde preek.

In „De Wachter" vonden we de volgende ontboezeming
van Ds Datema, die daarin zijn brieven aan zijn vriend
Sufridus plaatst.

Zondagavond had ik nog een lieflijke verrassing.
De vrienden uit Serooskerke hadden mij gevraagd om een
opwekkend woord. Gaarne. Het spreken of preeken gaat
doorgaans het gemakkelijkst en aangenaamst voor de
derde keer, dan is de wagen goed in het smoor. Is
men er doorgaans heelmaal in. Gist alles schiel vanzelf.

Ik heb wel eens andere oordeelvellingen gehoord.
De gewoonte van driemaal kerkdienst te houden is
in Zeeland nog niet geheel uitgestorven.

Gelukkig behoeven de predikanten maar tweemaal
in de bediening voor te gaan.

De derde maal wordt dan leeskerk gehouden.
Maar in de overgangperiode kostte het heel wat
moete sommigen kerkeraden aan het verstand te breu-
gen, dat de derde dienst niet van den predikant mocht
worden geveerd.

Eens moet zoo'n zaak op de classis zijn behan-
deld.

De afgevaardigden van zekere kerk bleven er bij:
de dominee moest den derden dienst vervullen.

Toen sprak de praeses: broeders, je vermoordt je
dominee.

Goed, dat Ds Datema geen praeses was en dat ook
de broeders niet wisten, wat hij in 1922 aan Sufridus
toevertrouwen zou.

In onzen tijd kan zoo'n passage als van Ds Datema
niet zooveel kwaad meer stichten.

Men glimlacht eens en zegt: dat is weer echt Ds
Datema.

Hoewel voorzichtigheid ook in deze dingen geen kwaad
kan.

Men moet oppassen op sommige plaatsen de reactie
niet in de hand te werken.

Ook daar.

Zoals men weet, schreef Ds Schilder in de „Geref.
Kb. voor Gorinchem" over het „gejuw" bij de Oud-
Gereformeerden. Hij heeft in hetzelfde blad thans deze
droeve aanvulling:

Dezer dagen kreeg ik een brief uit Hilversum, waarin
in verband met het artikel „Litouwen" in ons vorig
nummer, mij verzekerd wordt, dat ook onder de pre-
dikanten der Chr. Geref. Kerk er meer dan één zijn,
die zich aan de onbehoorlijkheid van het je en jij
reggen tot God, schuldig kennen. Zelfs werd één der
docenten van die kerk genoemd, die soms eraan meedoet
als hij preekt. Die docenten, zoo weet men, moeten
predikanten voor die kerk opkweken.

Het spijt me, dat ik deze dingen hooren moet. Het
valt me werkelijk tegen. En ik geloof nog, graag, dat
de met name genoemde predikers uitsonderingen zijn
in dien kring. Maar in elk geval bewijst de mededeeling
van mijn briefschrijver de juistheid van mijn bewering,
dat het gevaar groot is, om, als men begint met het

uitroepen van beginselen, die geen beginselen zijn
en geen scheuring wetten, straks z'n kracht te zoeken
in opzettelijk geforceerde en aanvaarde verschil-
punten, die niet kunnen bestaan voor de rechtbank van
wet en geweten, doch alleen moeten dienst doen om den
verschil, dat men zelf maakte, te bewaren en
te bevestigen tegen de nijpende vraag van hen,
die onderzoeken naar het wezen der onderscheidingen
tusschen de Gereformeerden in Nederland.

Donkere cijfers.

„De Waarheidsvriend" bespreekt de cijfers, welke
de „Nederlander" gaf als resultaat van de laatste volks-
telling.

We hebben dus nu een overzicht van den godsdienstig-
kerkelijken toestand van ons volk, door de getallen van
de laatste tienjaarske volkstelling.

Welke getallen we duidelijksthalve ook zóo kunnen
groepeeren:

Protestanten	51.96 % van de bevolking.
Roomschen	35.60 % van de bevolking.
Israëlieten	1.67 % van de bevolking.
Kerkloozen	7.77 % van de bevolking.

Zóo staan dus de verhoudingen: bijna 55 % van
de bevolking is protestantsch; 35½ % is Roomsche; ruim
1½ % is Jood en 7.77 % is zonder kerkgenootschap.

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Protestanten	58.18 % (nu 51.96 %)
Roomschen	35.04 % (nu 35.60 %)
Israëlieten	1.81 % (nu 1.67 %)
Kerkloozen	4.96 % (nu 7.77 %)

Zij, die tot geen kerk willen behooren, zijn dus in
aantal sterk gewaas en wel met 2½ %.

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

Wat weer doet vragen: hoe stond dat in 1910? Zijn
we vooruit of zijn we achteruit gegaan wat betreft het
godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk?

En dan zeggen de cijfers ons, dat het tien jaar geleden
in zekeren zin gunstiger was dan 't nu is. Want in 1910
waren de verhoudingen aldus:

In de ongelukkige positie, welke de Herv. Kerk als
Kerk inneemt. Wat velen van haar vervreemdt. Ook in
de weinige arbeidskrachten, welke voor zóo onzaggelijk
groot arbeidsveld beschikbaar zijn. En in de omstandig-
heid, dat we leven in dagen van roekeloosheid, God-
verzakking en wereldgezindheid, waarin velen het aan-
durfen om openlijk te verkondigen: er is geen God.

Niet alleen de Hervormde Kerk is te Amsterdam
achteruit gegaan, hoewel zij in de sterkste mate.

Ook de Roomschen zijn afgenomen; van 23½ % zijn
zij geworden 22½ %. (Waar er dus per 100 nu 23½
mensch tot de Herv. Kerk behoort, daar zijn er 22½
per honderd, die Roomsche zijn).

Ook zelfs de Geref. Kerk is in de vermindering en is
van 5.84 % gedaald op 4.91 %.

En de kerkloozen zijn... verduubeld.

Storte de Heere nog uit van Zijnen Geest en stoote
Hij arbeiders uit in Zijn wijngaard!

Dat de Kerk zich bekeere tot den levenden God en
dat land en volk nog in dezen dag bekenne, dat de
Heere waardig is om gediend en gevreesd te worden
naar Zijn Woord!

Vooraf dat cijfer omtrent de Gereformeerden laat ons
niet los.

Het schreit.

Ook dit is een nader onderzoek en bredere be-
spreking in dit blad waard.

HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Britsum, C. M. Huizinga te Hoogersmilde.
Jutrip-Hommerts, H. Steen, cand. te Anjum.
Nieuw-Dordrecht, R. W. Huizinga te Harlingen.
Oudega, H. Steen, cand. te Anjum.
Rottevalle, Scheemda en Westerborck, E. H. Woldringh cand.
te Groningen.
Scherpenzeel, J. H. Jonker te Voorburg.
Stedum, G. D. Scheepman te Westergesl.
Stille, H. de Bruijn te Nieuwendijk.
Uithuizen, H. Meulink te Enschedé.
Wanswerd, P. Deddens te Den Briel.
Zulichem, B. W. de Graaff, cand. te Rilland-Bath.

Bedankt voor:

Axel, N. G. Kersdus te Wesp.
Berkel en Rodenrys, A. C. Hoef te Koudekerke.
Beetrum, J. van Loo te Mijdsrecht.
Klundert, J. van Herksen te Twijzel.
Munnekezijs, R. J. Schoemaker te Den Ham.

Afscheid van:

Midwolda, H. A. Kievits. Tekst Hebr. 13:20—21.
Scharnegoutum, F. W. Geerds, Tekst Marcus 9:50.
Scheemda, D. Vrieling. Tekst Num. 27:15—17.

Intrede te:

Krabbenrijke, P. H. de Jonse. Tekst Joh. 17:17b.
Kruiningen, F. A. den Boeft. Tekst 1 Jon. 1:5.
Vrijhoeven-Capelle, G. H. de Jonse. Tekst 2 Petrus 1:19.

Emeritaat. De Classe Amsterdam heeft goedgekeurd
de emeritaatsaanvragen van Da N. A. de Gaaft Fortman en
Dr V. Hepp.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Nieuwe Pekela, P. Zwier, cand. te Zaandam.
Ulrum, P. Zwier, cand. te Zaandam.

Bedankt voor:

Piezelma, J. Jongeleen te Maarssen.

Intrede te:

Zwolle, L. de Bruijn. Tekst Ps. 45:4—5.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Ede, J. C. van Apeldoorn te Voorhuizen.
Garderen, J. G. Dekking te Keesteren.
Garrelswaer, C. J. van Lasschuit, cand. te Haarlem.
Koudum, W. J. de Wilde te Bursum.
Rijssen, H. J. v. Schuppen te Groot-Ammers.
Zalk, P. F. van Noort te Everdinge.
Zaandam, J. F. v. Duyno te Meppel.

Aangenomen naar:

Erseke, G. T. v. Broussom te Ochten.

Bedankt voor:

Asten (N.Br.), Th. J. H. Israël te Wadenhojen.
Elburg, H. A. Heijer te Vlaardinghen.
Langer- en Korteraar, W. J. v. Lokhorst te Bennekom.
Rouven, F. van Asch, te Den Ham.
St. Annaland, A. M. den Ouden te Dinteloord.
Usselmuiden, W. J. van Lokhorst te Bennekom.
Winis, M. B. Verkerk te Goudersak.
Zevenbergen, H. van Wessel te Weesp.

Afscheid van:

Genemuiden, ds. v. Elst. Tekst Ps. 59:17.
Oene, S. Ronner. Tekst Jesaja 45:22.

Intrede te:

Velschoord, W. Kroeze. Tekst 2 Cor. 1:24.

Overleden. Te Driebergen overleed Ds J. H. Beekman
op 80-jarigen leeftijd. De overledene diende de Kerken te
Beuthuizen, Clvan, Almkerk en Sneek en verkreeg in 1905
emeritaat.

— Te 's Gravenhage overleed Ds B. J. Swaan op 82-jarigen
leeftijd. De overledene diende de Kerken te Eemnesbuiten,
Maarsse, Freda, Gouda en Haarlem en verkreeg in 1909
emeritaat.

Studiefonds voor de Duitse Studenten te Kampen.

In hartelijken dank ontvaneen:
Door Prof. A. G. H. van J. B. te O. f5; door Ds P. B.
te S. van wijlen Mevr. Da P. E. inhoud spaarpot van haar
op 8-jarigen leeftijd in 1881 overleden broertje, f7.50; van
mev. A. A. B. te R. f5; van N. N. te K. f2.50 (jaarlijk bijdrage).
In geruimen tijd kwam wem in mijn laatste verantwoording
dateert van 23 Jun. In twee maanden dus slechts f20.
Aandachtelijk is de tweede gift. Moeten weder vele Broeders
en Zusters opgewekt worden, kleinere of grootere giften, in
te zenden. De lage Markkoers verhindert de Kerken in
Duitsland, zelve ook maar iets te doen. Met dringende
aanbeveling alzoo.

Kampen, 30 Aug. 1922.

S. GRELDANUS, Penn.